

Ludmila Natová: "Analýza psychologických sezení s KIP prostřednictvím počítačových metod."

Posudok oponentky dizertačnej práce

Predložená dizertačná práca sa venuje oblasti, ktorá pre výskumníka predstavuje nefahkú výzvu. Súčasne je výskum v psychoterapii veľmi dôležitý a potrebný. Nielen vo vzťahu k zdravotníckym inštitúciám a finančným otázkam, ale, podľa môjho názoru predovšetkým, vo vzťahu ku klientom/pacientom, teda priamo k psychologickým prácam.

Ako uvádza aj autorka, postup v tejto oblasti je často v opačnom poradí - od zistení v psychoterapeutickej praxi k ich výskumnému overovaniu. Otázka, či psychoterapia je vôbec účinná, teda otázka efektu, je jednou oblasťou, ktorej sa už dlhší čas venuje pozornosť. Druhou je skúmanie samotného procesu - teda veľmi jednoduchého povedané, pýtame sa vďaka čomu psychoterapia "funguje"? Sú faktory, ktoré považujeme na základe psychoterapeutickej praxe za v jej procese prítomné a účinné, skutočne prítomné a účinné? Tu sa však do popredia dostáva zásadná otázka, a to akú výskumnú stratégiu, nástroje a metódy zvolit. Predložená práca sa venuje jednej z možností - využitiu počítačových metód v analýze textov, t.j. prepisov psychoterapeutických sedení. Vytvorenie takýchto metód môže byť jednou z ciest, ktorá vychádza v ústrety volaniu po tzv. praxi založenej na dôkazoch.

Dizertačná práca je klasicky rozdelená na teoretickú a empirickú časť. Témy rozoberané v teoretickej časti sú relevantné vo vzťahu k problematike, ktorú si kladie za cieľ riešiť. Logicky sa prvá časť venuje typológii výskumných projektov, kde je väčšia časť venovaná výskumu procesu v psychoterapii. V pozadí je zrejme aj hlbinné psychologická báza, súvisiaca s hlbinné psychologicky orientovanou metódou KIP, ktorá je predmetom skúmania v empirickej časti. Spomína tu dve možné cesty výskumu - kazuisťický prístup a výskum na základe analýzy textu realizovaný s podporou počítačových metód. Ilustratívne sú aj uvádzané príklady (podrobnejšie ADU a aj vo vlastnom výskume používaný RID). Porovnanie kvantitatívnej a hermeneutickej obsahovej analýzy uzatvára prvú kapitolu. Časť "Spoločné účinné faktory..." (str. 26), ktorá je síce obsahovo súvisiaca s predmetom výskumu, by som však zaradila skôr do druhej časti teoretického úvodu. Táto sa venuje imaginácii a metóde KIP, s ktorou autorka pracuje vo výskume. Imaginácia samozrejme nie je doménou len metódy KIP, ale využíva sa vo viacerých smeroch a s nimi spojených metódach v psychoterapii. Par poznámok k tejto časti: - zaujímalo by ma, prečo autorka zvolila jej charakterizovanie práve z hľadiska kognitívnej psychológie (str. 33 a ďalej).

Oceňujem kapitulu "Diskusia", v ktorej autorka nielen hľadá súvislosti svojich výsledkov s inými výskumami na tomto poli, ale kriticky sa zamýšľa nad vlastným výskumným príspevkom. Z metodologického hľadiska je prínosné použitie triangulácie, t.j. biofeedback

v súčasnosti pre oblasť výskumu v psychoterapii (u nás) nie je prístupné. Imaginácie je zrejme potrebné podstatne iné prístrojové vybavenie, ktoré pravdepodobne názoru, nie sú prekvapujúce, pretože na overovanie fyziologických zmien v priebehu podložene a komentované. Výsledky súvisiace s meraním tepovej frekvencie, podľa môjho názoru, nie sú prekvapujúce, pretože na overovanie fyziologických zmien v priebehu výskumu sú systematicky prezentované a precízne štatisticky spracované, prospela ukázkou vyhodnocovania Holtovou metódou prípro.

malu ukázkou lematizovaného zoznamu, stručne popísať spôsob jeho vzniku. Taktiež by - Pre lepšiu orientáciu čitateľa by možno bolo prospešné pridať v prílohe, kde uvádza upravený pre česky jazyk a Holtov skórovací systém prípro.

účinného faktora v metóde KIP používa dva skórovacie systémy - Martindalov RID vo vzťahu k jeho predmetu adekvátne. Pre overenie výskytu primárneho procesu ako Výskum je formulovaný ako orientačný, mapujúci (v mysli Kerlingera exploračný), čo je charakterizuje premenné, výskumné otázky aj hypotézy, výber skúmaných subjektov aj zdôvodňuje použitý výskumný plán a metódy v jeho rámci použité. Podrobne Empirická časť práce je prezentovaná systematicky, krok po kroku s tým, že autorka vždy

Singer...).

neuro-psychanalytickej spoločnosti (Solms, Panksepp, Ramachandran, Schacter, ďalšie pramene, ktoré môžu byť inšpiratívne, vychádzajúce od autorov Medzinárodnej Časť 2.5. vhodné uzatvára teoretický vstup. V súvislosti s ňou by som poukázala aj na údaje čomu sú aj predmetom jej výskumného úsilia.

rámci metódy KIP. Ide totiž o faktory, ktoré sa považujú za jedny z prvorotne účinných, obsahujú práce objasnila ich význam a zviazanie s implicitnou a explicitnou pamäťou v primárnym a sekundárnym procesom, možno by bolo vhodné, keby autorka v rámci textovú analýzu psychoterapeutických sedení ide aj o špecifikum metódy KIP súvisiacej s Každé vo výskumnej časti predsa len popri dôraze na vytvorenie počítačovej matódy pre konfrontatívnymi motívmi tohto stupňa).

prežívania spojeného s prípadnými ohrozujúcimi gestaltami a situáciami spojenými s zmenšovanie" (v zmysle vyčerpania a zmenšenia negatívneho emocionálneho schrittmacher v zmysle "spievodu". Vo vyššom stupni je režijný princíp "vyčerpania a prístup" (nie asociatívne predchádzaní) a režijný princíp je ťažko preložiteľný termín "krmenie" (nie približenie) a terapeutická technika v strednom stupni je "asociatívny - do tab. 4. (str. 40) sa vidiť chyby prekladu: režijný prístup v základnom stupni je aj KIP nie je technikou, ale metódou.

- subkapitulu 2.2.3 by som nenazvala "imaginatívne techniky v psychoterapii", pretože už

a obsahová analýza s použitím dvoch systémov kódovania. Takto realizovaná obsahová analýza zvyšuje význam získaných výsledkov.
- I keď práca je sústredená na vytvorenie počítačového programu, mohla by autorka v rámci objavy naznačiť význam získaných výsledkov priamo pre psychologickú prax?

Vyskum v oblasti psychoterapie je náročný a aj pracný. Samotná príprava materiálu (textové korpusy a ich skórovanie), ako tomu je v prípade predloženej dizertácie práce, predstavuje tak časovo, ako aj obsahovo náročnú prácu, ktorú autorka odvieďa. I keď som spracovanie výsledkov vyskumu pozitívne zhodnotila len jednou vetou (ich popis považujem za prebytočný), je zrejme zameraná zameraná autorke pre riešenie problematiky a jej zdravo kritický pohľad.

Počítačový program Prise v 1.0, na vznik ktorého sa podieľa, by perspektívne mohol byť veľmi nápomocný nielen priamo v oblasti vyskumu, ale aj v psychoterapeutickej praxi.

Záverom konštatujem, že predložená dizertčná práca spĺňa požiadavky na ňu kladené, na základe čoho odporúčam kandidátke udeliť titul Ph.D. vo vednom odbore klinická psychológia.

Doc. PhDr. Eva Uhrová, Ph.D.

Bratislava, 17.2.2012